Smernice za preučitev državne pomoči za ribištvo in ribogojstvo

(2008/C 84/06)

1. PRAVNA PODLAGA IN PODROČJE UPORABE

1.1 Te smernice se uporabljajo za celoten ribiški sektor in zadevajo izkoriščanje vodnih virov in ribogojstvo, skupaj z načini proizvodnje, predelave in trženja končnih proizvodov, z izjemo rekreacije in športnega ribolova, ki jima ne sledi prodaja ribiških proizvodov.

1.2 Pri uporabi teh smernic ribiški proizvodi pomenijo proizvode, ulovljene na morju ali v celinskih vodah, in proizvode ribogojstva, naštete v členu 1 Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000 z dne 17. decembra 1999 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva ([1]).

1.3 Uporaba pravil o državni pomoči iz členov 87 do 89 Pogodbe ES za proizvodnjo ribiških in ribogojnih proizvodov ter trgovanje z njimi je določena v členu 7 Uredbe Sveta (ES) št. 1198/2006 z dne 27. julija 2006 o Evropskem skladu za ribištvo ([2]) in členu 32 Uredbe (ES) št. 104/2000.

Načelo nezdružljivosti državne pomoči s skupnim trgom iz člena 87(1) Pogodbe je predmet odstopanj, določenih v členu 87(2) in (3). Komisija namerava v okviru teh smernic uveljaviti odstopanja v ribiškem sektorju.

1.4 Te smernice se nanašajo na vse ukrepe, ki pomenijo pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe, vključno z ukrepi, ki povzročijo finančne prednosti v kakršni koli obliki, financirane neposredno ali posredno iz proračuna javnih organov (nacionalnih, regionalnih, provincialnih, departmajskih ali lokalnih) ali iz drugih državnih virov. Kot pomoč se na primer pojmuje naslednje: kapitalski transferji, posojila po znižani obrestni meri, subvencionirane obresti, nekateri državni deleži v kapitalu podjetij, pomoč, financirana s posebnimi prelevmani ali z davkom podobnimi dajatvami, pomoč, odobrena v obliki državnih vrednostnih papirjev za bančna posojila, znižanje ali oprostitev davkov ali dajatev, vključno s pospešeno amortizacijo in znižanjem socialnih prispevkov.

2. OBVEZNOST PRIGLASITVE DRŽAVNE POMOČI IN IZJEME

Komisija opozarja države članice na dolžnost, da obveščajo Komisijo o svojih načrtih glede odobritve nove pomoči v skladu s členom 88(3) Pogodbe in členom 2 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ([3]).

Vendar pa so pod pogoji iz točk 2.1, 2.2 in 2.3 nekateri ukrepi izvzeti iz zahteve po priglasitvi.

2.1 Kot je navedeno v členu 7(2) Uredbe (ES) št. 1198/2006, se členi 87, 88 in 89 Pogodbe ne uporabljajo za finančne prispevke držav članic za operacije, ki jih sofinancira Evropski sklad za ribištvo in so predvidene kot del operativnega programa. Zato države članice Komisije ne obveščajo o takih prispevkih. Za take ukrepe se te smernice ne uporabljajo.

Toda po členu 7(3) Uredbe (ES) št. 1198/2006 se morajo ukrepi enake vrste, ki predvidevajo javno financiranje s strani držav članic, ki presega določbe navedene uredbe, priglasiti Komisiji kot državna pomoč. Za take ukrepe se v celoti uporabljajo te smernice.

([1]) UL L 17, 21.1.2000, str. 22. Uredba, kakor je bila spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 2003.
([2]) UL L 223, 15.8.2006, str. 1.
([3]) UL L 83, 27.3.1999, str. 1. Uredba, kakor je bila spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 2003.

Za zmanjšanje upravnega bremena, ki je lahko posledica uporabe člena 7(3) Uredbe (ES) št. 1198/2006, in za enostavnejše črpanje sredstev iz Evropskega sklada za ribištvo je v interesu držav članic, da jasno razlikujejo med finančnimi prispevki, ki jih nameravajo odobriti za sofinanciranje ukrepov Skupnosti v okviru Evropskega sklada za ribištvo v skladu s členom 7(2) Uredbe (ES) št. 1198/2006, ki jih ni treba priglasiti, in državno pomočjo, ki se mora priglasiti.

2.2 Treba je opozoriti, da državam članicam ni treba priglasiti državne pomoči v ribiškem sektorju, ki izpolnjuje pogoje ene izmed uredb, ki jih je sprejela Komisija po členu 1 Uredbe Sveta (ES) št. 994/98 z dne 7. maja 1998 o uporabi členov 92 in 93 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za določene vrste horizontalne državne pomoči ([1]), ki se uporablja za ribiški sektor. Takšna pomoč vključuje:

— pomoč, ki izpolnjuje pogoje iz Uredbe Komisije (ES) št. 68/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri pomoči za usposabljanje ([2]),

— pomoč za raziskave in razvoj, ki izpolnjuje pogoje iz Uredbe Komisije (ES) št. 70/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe Evropske skupnosti pri pomoči za majhna in srednje velika podjetja ([3]),

— pomoč za zaposlovanje, ki izpolnjuje pogoje iz Uredbe Komisije (ES) št. 2204/2002 z dne 12. decembra 2002 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državne pomoči na področju zaposlovanja ([4]),

— pomoč, ki izpolnjuje pogoje Uredbe Komisije o izvzetju iz priglasitve za nekatere vrste državne pomoči za mala in srednje velika podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo in trženjem ribiških proizvodov,

— pomoč, ki izpolnjuje pogoje katere koli uredbe, ki jo sprejme Komisija po členu 1 Uredbe (ES) št. 994/98 in velja za ribiški sektor.

2.3 Treba je tudi opozoriti, da so države članice izvzete iz obveznosti priglasitve pomoči *de minimis*, ki izpolnjuje pogoje Uredbe Komisije (ES) št. 875/2007 z dne 24. julija 2007 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za pomoč *de minimis* v ribiškem sektorju in o spremembah Uredbe (ES) št. 1860/2004 ([5]) ali katere koli druge prihodnje uredbe, sprejete na podlagi člena 2 Uredbe (ES) št. 994/1998, ki se nanaša na pomoč *de minimis* za ribištvo.

3. NAČELA

3.1 Usklajenost s politiko konkurence in skupno ribiško politiko

Politika Skupnosti, ki se nanaša na državno pomoč, želi tako v ribiškem sektorju kot tudi v drugih gospodarskih sektorjih Skupnosti preprečiti izkrivljanje konkurence na notranjem trgu.

Državna pomoč je v ribiškem sektorju upravičena le, če je v skladu s cilji politike konkurence in skupne ribiške politike.

Državna pomoč ne sme delovati zaščitno, pač pa mora služiti spodbujanju racionalizacije in učinkovitosti proizvodnje ter trženja ribiških proizvodov. Vsaka taka pomoč mora doprinesti k trajnim izboljšavam, tako da se lahko industrija razvija izključno na podlagi zaslužkov na trgu.

Nobena pomoč se ne sme dodeliti v okoliščinah, v katerih se ne upoštevajo zakonodaja Skupnosti in zlasti pravila skupne ribiške politike. Ukrepi pomoči morajo izrecno določati, da morajo v obdobju dodelitve pomoči upravičenci do pomoči izpolnjevati pravila skupne ribiške politike in da se mora podpora povrniti sorazmerno s stopnjo kršitve zakona, če se v navedenem obdobju ugotovi, da upravičenec ne izpolnjuje pravil skupne ribiške politike.

([1]) UL L 142, 14.5.1998, str. 1.
([2]) UL L 10, 13.1.2001, str. 20. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1976/2006 (UL L 368, 23.12.2006, str. 85).
([3]) UL L 10, 13.1.2001, str. 33. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1976/2006.
([4]) UL L 337, 13.12.2002, str. 3. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1976/2006.
([5]) UL L 193, 25.7.2007, str. 6.

3.2 Usklajenost s podporo Skupnosti, ki jo zagotavlja Evropski sklad za ribištvo

Bistveno je zagotoviti usklajenost med politikami Skupnosti na področju nadzora državne pomoči in uporabe Evropskega sklada za ribištvo.

Zato so operacije, ki so upravičene do financiranja v okviru Evropskega sklada za ribištvo, lahko upravičene do državne pomoči le, če izpolnjujejo merila, določena v Uredbi (ES) št. 1198/2006, zlasti glede pogojev upravičenosti in intenzivnosti javnega prispevka, in sicer do obsega, v katerem se lahko štejejo za združljive na podlagi poglavja 4 teh smernic.

Če shema pomoči ali posamična pomoč zagotavlja pomoč, ki presega ta merila, država članica dokaže upravičenost in nujnosti te pomoči. Takšna pomoč se ocenjuje za vsak primer posebej.

3.3 Spodbujevalni učinek

Da se ukrep pomoči šteje za združljivega s skupnim trgom, mora vsebovati spodbujevalno prvino ali od upravičenca zahtevati protistoritev.

Zato se za pomoč, ki je odobrena za operacije, ki jih je upravičenec že začel izvajati, in pomoč za dejavnosti, ki bi jih upravičenec opravljal izključno pod tržnimi pogoji, ne more šteti, da vsebuje to spodbujevalno prvino in se ne more šteti za združljivo s skupnim trgom.

To načelo se ne uporablja za pomoč, ki je po naravi kompenzacijska, kot pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki.

3.4 Pomoč za tekoče poslovanje

Pomoč za tekoče poslovanje, ki na primer povečuje poslovno likvidnost prejemnika ali se izračuna na podlagi proizvedene ali tržene količine, cene proizvodov, proizvedenih enot ali sredstev proizvodnje in ki ima učinek zmanjšanja prejemnikovih stroškov proizvodnje ali izboljšanja dohodka prejemnika, je načeloma nezdružljiva s skupnim trgom.

Taka pomoč se lahko šteje za združljivo le, če jasno in trdno prispeva k ciljem skupne ribiške politike.

To načelo se ne uporablja za pomoč, ki je po naravi kompenzacijska, kot na primer pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki.

Državna pomoč za izvoz ribiških proizvodov ali trgovanje z njimi znotraj ali zunaj Skupnosti je nezdružljiva s skupnim trgom.

3.5 Preglednost

Zaradi zagotavljanja preglednosti Komisija ne šteje za upravičeno nobeno pomoč, če zadevna država članica ne sporoči skupnega zneska in intenzivnosti pomoči na ukrep.

V skladu z ustaljeno prakso Komisije so mejne vrednosti navadno izražene v intenzivnosti pomoči glede na vrsto upravičenih stroškov. Vendar pa se upoštevajo vsi dejavniki, ki omogočajo oceno prave ugodnosti za prejemnika.

Pri ocenjevanju sheme pomoči ali posamične pomoči se upošteva kumulativni učinek vseh elementov državne pomoči in drugih oblik podpore za prejemnika.

3.6 Trajanje shem državne pomoči

Trajanje sheme pomoči naj bodo časovno omejeno na največ 10 let.

Če shema pomoči traja več kot 10 let, mora država članica to utemeljiti in se zavezati, da bo shemo ponovno priglasila najmanj 2 meseca pred deseto obletnico začetka njene veljavnosti.

3.7 Povezava s Smernicami o regionalni pomoči

Smernice o državni regionalni pomoči za 2007–2013 ([1]) se ne uporabljajo za ta sektor.

Sestavni deli regionalne sheme pomoči, ki vključujejo ribiški sektor, bodo pregledani na podlagi teh smernic.

4. POMOČ, KI SE LAHKO ŠTEJE ZA ZDRUŽLJIVO

4.1 Pomoč za vrste ukrepov, ki jih zajema uredba o skupinskih izjemah

Pomoč za ukrepe enake vrste, kot so omenjeni v kateri od uredb iz točke 2.2, ki so namenjeni za MSP ali podjetja, ki niso MSP, se oceni na podlagi teh smernic in meril, določenih za vsako vrsto ukrepov v navedenih uredbah.

Če shema pomoči ali posamična pomoč zagotavlja pomoč, ki presega ta merila, država članica dokaže upravičenost in nujnosti te pomoči. Takšna pomoč se ocenjuje za vsak primer posebej.

4.2 Pomoč, ki spada v področje uporabe določenih horizontalnih smernic

Pomoč, ki spada v področje uporabe določenih horizontalnih smernic ali kateri koli drug instrument, ki ga sprejme Komisija, se lahko šteje za združljivo s skupnim trgom, če je skladna z merili in pogoji, navedenimi v teh instrumentih, z načeli, navedenimi zgoraj v odstavku 3, in kjer je primerno, z merili in pogoji, navedenimi v odstavku 4.

Pomoč za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah se oceni v skladu s smernicami Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah ([2]). Pomoč za prestrukturiranje se lahko odobri le, kadar je pripravljen ustrezen načrt za zmanjšanje zmogljivosti zadevne flote, bodisi na ravni podjetja bodisi na ravni skupine podjetij.

4.3 Pomoč za naložbe v ribiška plovila

Pomoč za opremo in posodobitev ribiških plovil, ki so stara pet let ali več, se lahko šteje za združljivo s skupnim trgom le, če je skladna z zahtevami člena 25(2) in (6) Uredbe (ES) št. 1198/2006 in pod pogojem, da znesek državne pomoči v ekvivalentu subvencije ne preseže skupne stopnje javnih prispevkov, ki je določena v Prilogi II k navedeni uredbi.

Država članica posreduje Komisiji utemeljitev, zakaj te pomoči ne zagotavlja operativni program, ki ga sofinancira Evropski sklad za ribištvo.

4.4 Pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče, izjemni dogodki ali določene slabe vremenske razmere

V skladu s členom 87(2)(b) Pogodbe se pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki, šteje za združljivo s skupnim trgom.

Ko se dokaže naravna nesreča ali izjemni dogodek, je dovoljena pomoč do 100 % za nadomestilo materialne škode.

Obstoj naravne nesreče ali izjemnega dogodka se ocenjuje za vsak primer posebej z upoštevanjem meril, ki izhajajo iz prakse Komisije in sodne prakse Sodišča Evropskih skupnosti ([3]).

([1]) UL C 54, 4.3.2006, str. 13. Glej točko 8.
([2]) UL C 244, 1.10.2004, str. 2.
([3]) Glej sodbo z dne 11. novembra 2004 v zadevi C-73/03, Španija proti Komisiji, točka 37 in sodbo z dne 23. februarja 2006 v zadevah C-346/03 in C-529/03, Giuseppe Atzeni e.a., točka 79.

Vsak neugoden vremenski pojav ne more šteti za naravno nesrečo ali izjemen dogodek. Vendar pa se lahko pomoč do višine 100 % za nadomestilo škode zaradi slabih vremenskih razmer šteje združljiva s skupnim trgom na podlagi člena 87(3)(c) Pogodbe, če raven škode, ki jo povzroči dogodek, doseže prag 30 % povprečja letnega prometa zadevnega podjetja v prejšnjih treh letih. Raven škode se mora izračunati na podlagi izgubljenega prometa zadevnega podjetja v primerjavi s povprečnim prometom v prejšnjih treh letih. Pomoč za nadomestilo škode na zgradbah, plovilih ali opremi se lahko nadomesti le, če je škoda povezana s slabimi vremenskimi razmerami, ki so povzročile izgubo proizvodnje v višini vsaj 30 % izgube prometa.

Nadomestilo se izračuna za vsakega upravičenca posebej, treba pa se je izogniti prekomernemu nadomestilu. Odštejejo se zneski, prejeti v okviru zavarovalne sheme, ali normalni podjetniški stroški, ki jih ni povzročil upravičenec. Škoda, ki se lahko pokrije z navadno zavarovalno pogodbo ali predstavlja normalno tveganje podjetja, ni upravičena do pomoči. Da bi se izognili čezmernim nadomestilom, naj se nadomestilo izračuna za vsakega upravičenca posebej. Če priglašena shema pomoči ne predvideva takšne metode, mora država članica dati za to jasno utemeljitev.

Ukrepi pomoči na podlagi tega odstavka se morajo sporočiti Komisiji v enem letu od dogodka, na katerega se nanašajo.

4.5 Davčna olajšava in stroški, povezani z delom, ki se nanašajo na ribiška plovila Skupnosti, ki dejavnosti opravljajo zunaj voda Skupnosti

Da se prepreči, da bi gospodarski subjekti Skupnosti registrirali svoja ribiška plovila v registrih tretjih držav, ki ne zagotavljajo ustreznega nadzora nad dejavnostmi svoje ribiške flote, zlasti glede nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, se lahko ukrepi davčnih olajšav v zvezi z davkom na dobiček za ribiška plovila Skupnosti, ki dejavnosti opravljajo zunaj voda Skupnosti, in nižje stopnje socialnih prispevkov in dohodnine za ribiče, ki so zaposleni na njih, štejejo za združljive s skupnim trgom.

Plovila, upravičena do takih ukrepov, so ribiška plovila, ki plujejo pod zastavo države članice in so vpisana v register ribiške flote Skupnosti, ki lovijo tune in tunom podobne vrste izključno v vodah zunaj Skupnosti in več kot 200 navtičnih milj od temeljnih črt držav članic.

Država članica Komisiji sporoči informacije o obstoju tveganja za izpis plovil, na katera se nanaša shema, iz registrov držav članic.

Ukrepi pomoči iz tega poglavja morajo določati, da bo v primeru, če je plovilo, za katerega je bila v skladu s tem poglavjem odobrena pomoč, izpisano iz registra ribiške flote Skupnosti, upravičenec povrnil pomoč, ki je bila v skladu s tem poglavjem dodeljena v treh letih pred izpisom.

4.6 Pomoč, financirana iz davkom podobnih dajatev

Sheme državne pomoči, ki se financirajo iz posebnih dajatev, zlasti davkom podobnih dajatev na nekatere ribiške proizvode ne glede na njihov izvor, se lahko štejejo za združljive s skupnim trgom, kadar sheme pomoči koristijo domačim in uvoženim proizvodom in kadar je takšna pomoč skladna s pogoji teh smernic.

4.7 Pomoč za trženje ribiških proizvodov iz najbolj oddaljenih regij

Države članice lahko dodelijo pomoč za količine ribiških proizvodov, upravičenih do pomoči, v skladu s členom 4 Uredbe Sveta (ES) št. 791/2007 z dne 21. maja 2007 o uvedbi sistema nadomestil za dodatne stroške pri trženju nekaterih ribiških proizvodov iz najbolj oddaljenih regij Azori, Madeira, Kanarski otoki ter Francoska Gvajana in Réunion od 2007 do 2013 ([1]), ki presegajo količine, za katere je bilo nadomestilo plačano v skladu z navedeno uredbo.

([1]) UL L 176, 6.7.2007, str. 1.

Ta pomoč se lahko dodeli le v skladu s pogoji iz členov 3, 4 in 5 navedene uredbe.

Letni zneski takšne dodatne pomoči ne smejo presegati letnih zneskov, določenih za vsako državo članico v zgornji uredbi.

4.8 Pomoč, ki se nanaša na ribiško floto v najbolj oddaljenih regijah

Da bi država članica v celoti izvedla cilj Izjave št. 17 Komisije in Sveta, sprejete dne 14. junija 2006, lahko do 31. decembra 2008 dodeli pomoč za plovila, ki so zgrajena v skladu s pogoji v točkah 4 in 5 člena 2 Uredbe Sveta (ES) št. 639/2004 z dne 30. marca 2004 o upravljanju ribiških flot, registriranih v najbolj oddaljenih regijah Skupnosti ([1]) in z ustreznimi pogoji Uredbe Sveta (ES) št. 2792/1999 z dne 17. decembra 1999 o določitvi podrobnih pravil in sporazumov glede strukturne pomoči Skupnosti v ribiškem sektorju ([2]).

4.9 Pomoč za druge ukrepe

Pomoč za ukrepe, za katere ni veljavne določbe v odstavkih 4.1 do 4.8, načeloma ni združljiva s skupnim trgom.

Če shema pomoči ali individualna pomoč predvideva takšno pomoč, država članica dokaže, da je skladna z načeli, določenimi zgoraj v odstavku 3, zlasti da jasno služi ciljem skupne ribiške politike.

5. POSTOPKOVNA VPRAŠANJA

Komisija poudarja, da so v uporabi določbe uredb (ES) št. 659/1999 in (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ([3]).

Zlasti morajo v skladu s členom 2 Uredbe (ES) št. 794/2004 države članice izpolniti obrazce, predvidene v delih I in III. 14 Priloge I k navedeni uredbi.

5.1 Letno poročilo

Države članice morajo Komisiji predložiti letna poročila v skladu s členom 6 in Prilogo III C k Uredbi (ES) št. 794/2004.

5.2 Predlogi za ustrezne ukrepe

V skladu s členom 88(1) Pogodbe ES Komisija predlaga, da države članice spremenijo obstoječe sheme pomoči, ki se uporabljajo v ribištvu in ribogojstvu, da se uskladijo s temi smernicami najpozneje do 1. septembra 2008.

Države članice so vabljene, da najpozneje do 1. junija 2008 pisno potrdijo, da sprejemajo te predloge za ustrezne ukrepe.

V primeru, da država članica pisno ne potrdi sprejetja pred navedenim datumom, Komisija predvideva, da je zadevna država članica sprejela te predloge, razen če izrecno pisno ne pošlje svojega nesoglasja.

Če država članica do navedenega datuma ne sprejme vseh predlogov ali njihovega dela, Komisija postopa v skladu s členom 19(2) Uredbe (ES) št. 659/1999.

5.3 Datum uporabe

Komisija začne uporabljati te smernice 1. aprila 2008 za vsako državno pomoč, ki se uporablja ali se namerava uporabljati na ta datum ali po njem.

([1]) UL L 102, 7.4.2004, str. 9. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1646/2006 (UL L 309, 9.11.2006, str. 1).

([2]) UL L 337, 30.12.1999, str. 10. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 485/2005 (UL L 81, 30.3.2005, str. 1).

([3]) UL L 140, 30.4.2004, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1935/2006 (UL L 407, 30.12.2006, str. 1).

Nezakonita pomoč v smislu člena 1(f) Uredbe (ES) št. 659/1999 se oceni v skladu s smernicami, ki so se uporabljale, ko je začel veljati upravni akt o uvedbi pomoči.

Sklici v teh smernicah na predpise Skupnosti ali smernice Komisije ali kateri koli drug instrument, ki ga sprejme Komisija, se razlagajo kot sklici, ki vključujejo sklic na spremembe v teh instrumentih po datumu sprejetja teh smernic.